

Vogelcursus 2024, excursie 6, 13 april 2024 - Zouweboezem

We moeten het vandaag zonder de meester doen, maar met Frans die werd ingevlogen en de bevlogen gidsen Piet, Rien en Teus duiken we de Zouweboezem in. Zij die op de fiets kwamen, zowel vanaf Ameide als Meerkerk, viel meteen al een warm welkom ten deel door een intens snorrenconcert. Het is een heerlijke, zonnige lentedag en de rietzangvogels *rietgors*, *rietzanger* en *snor* gaan er eens goed voor zitten. De *fitis* en *tjiftjaf* lijken niet alleen op elkaar, ze laten zich allebei goed horen, al heeft de een wat meer noten op zijn zang dan de ander. De *kleine karekiet* zien we nog niet. Vast onderweg. De schaarse *grote karekiet* is hier in de Zouweboezem weleens gezien en zorgde voor een grote toestroom aan nieuwsgierige vogelaars, wordt ons verteld. Ook vandaag zijn we niet de enige vogelaars. Zo lopen we o.a. De Visdief tegen het lijf. Niet de jagende zomergast met zwart petje, maar een bekend en fervent vogelaar met bruinlederen hoed. Wie kent hem niet, met zijn vogelfilmpjes op YouTube?

Voorbij de Vlietmolen zien we maar liefst acht grote witte vlekken in de bomen van het moerasbos: *lepelaars*! Ook *purperreigers* vliegen af en aan. In de Alblasserwaard, met kolonies in Kinderdijk aan de westkant en de Zouweboezem aan de oostkant, zijn ze eigenlijk niet te missen. Maar, wat zijn ze mooi met hun opvallende, bruinoranje slangennek met smalle zwarte strepen.

Twee *bruine kiekendieven* zweven laag door de lucht. Die voelen zich hier ook echt thuis. Eén heeft duidelijk een groen label aan zijn vleugel. Sinds wanneer dragen vogels een groen label?! Meestal zijn het producten en diensten die dit milieukekenmerk dragen. Internet biedt uitkomst. De meeste soorten vogels worden geringd, ganzen en zwanen kunnen een halsband dragen en bij roofvogels worden soms vleugelmerken gebruikt. Vleugelmerk, dát is het woord dat ik zocht. Vogels worden geringd of gemerkt zodat onderzoekers meer over hen leren. Wij leren vooral van onze gidsen en steken ook onderling wat van elkaar op. Waar de een weet dat de *bruine kiekendief* en de *buizerd* vliegend van onderaf bezien veel op elkaar lijken, weet de ander dat je ze door de vleugelstand van elkaar kunt onderscheiden: *bruine kiekendief* vaak in een v omhoog, *buizerd* horizontaal gestrekt. Leuke weetjes!

Net als die over de *kokardezaagbek*. Hij zit er nog. Gelukkig voor de cursisten die hem voor het eerst zien! De kenners doen hem af als 'ontsnapt, hoort hier niet' maar ja, hij is wel héél erg mooi. Wellicht ook eenzaam, want er is geen vrouwtje soortgenoot in de buurt en als hij een vrouwtje *tafeleend* probeert te versieren, komt mannetje *tafeleend* subtiel tussenbeide. Toch blijven ze samen optrekken. De *kokardezaagbek* heeft een zwarte kop met kuif die opgezet kan worden, een witte vlek op de kop, oranjeroodbruine flanken, verder een prachtige zwart-witte belijning. Hieraan kun je wel zien dat hij verwant is aan het *nonnetje*. Ook *middelste en grote zaagbek* zijn familie. Nu, in broedkleed, is de *kokardezaagbek* op z'n mooist, als hij later in de rui gaat, is hij niet meer zo spectaculair, lijkt dan op een vrouwtje en is veel moeilijker waar te nemen.

Bij de vogelkijkhut zien we helaas weinig weidevogels, een enkele *grutto* en *kievit* roept zijn eigen naam. Aan de andere kant zit een *witte kwikstaart* op een paaltje. Z'n gele broertje wordt hier ook weleens gezien, maar vandaag even niet. Als we dan tóch geel willen zien, hoeven we alleen maar even te kijken naar het raapzaad langs de kade en de dooiergele

dotterbloemen langs de oever. De lila bloemetjes die vroeger blijkbaar met Pinksteren bloeiden zijn een magneet voor de rondfladderende *oranjetipjes*. Over kleur gesproken... zouden we 'm zien vandaag?! De *blauwborst*? Nou en of! Op twee plaatsen in het riet krijgen we dit kleurrijke vogeltje in het vizier. De laatste geeft een hele show weg, vliegt van de hak op de tak en duikt elke keer weer op. We zijn er niet bij weg te slaan! De tijd tikt door en we besluiten het vlonderpad te laten voor wat het is, nu we vrijwel alle rietzangertjes hebben gezien.

Even kijken op z'n vaste plekje, maar nee, het is nog te vroeg voor de *grauwe vliegenvanger*. Dan gaan we lekker *kneutjes* zoeken in het struikgewas bij de Kikkert. Helaas... geen kneutjes, wel koetjes. We zien een *putter*, we horen een *zwartkop*, maar verder is het rustig. Ondertussen snuiven we de heerlijke geur van bloeiende meidoorn op. Bij het bankje aan het einde van het pad, vlakbij de molen, komen we weer samen. Het achterste groepje laat goed geschoten foto's zien van een *torenvalkje*, biddend in de lucht met z'n waaivormig gespreide staart en spiedend vanuit de takken van een boom. Ingezoomd wordt op de mooie, warme kleuren van het verenkleed van deze kleine roofvogel. Het middelste groepje heeft een rustig broedende *wilde eend* in een knotwilg gezien en het voorste groepje maakt melding van een *grasmus*. Zo vis je weleens achter het net. Over netten gesproken, die zagen we om de eilandjes met riet in de Oude Zederik. Onze gidsen weten te vertellen dat dit is om het jonge opkomende riet te beschermen tegen ganzenvraat.

Langs de molen lopen we terug naar de Driemolensweg, waar de auto's staan geparkeerd. En mijn fiets. Op de picknicktafel bij de vogelkijkhut hadden we al een merkwaardig beestje waargenomen: de *slijkvlieg*, behorend tot de orde van de grootvleugeligen. Naast de fiets glimt een kleinvleugelige me vanaf een witte dovenetel tegemoet: een *goudhaantje*! Nee, niet het vogeltje, maar het kevertje. Dat is dus óók zo leuk aan vogels kijken, je ziet zó veel meer in de natuur!

Mariëtte van Koevorden